

**GRENS
OVERSCHRIJDEND
GEDRAG
IS NORMAAL**

OPEN BRIEF AAN WETHOUDER MELIANI

H. KOPPELSTOK

Uitgeverij Kwaliteit

© H. Koppelstok

Disclaimer 1

Dit werk is fictie; elke overeenkomst met levende of dode personen, is onbedoeld en toevallig. Alle personages en omstandigheden zijn louter aan de verbeelding van de auteur ontsproten.

Disclaimer 2

De uitgever en de uitgeverij, stellen hier uitdrukkelijk, dat zij op geen enkele wijze verantwoordelijk, noch aansprakelijk zijn, voor conflicten van de schrijver met derden

Uitgeverij Kwaliteit, augustus 2024

Voor Pierre Bokma

Quoot Interview Van Gogh/Meijer

ISCHA MELJER;

Dat is een leuke wereld, die wereld van het toneel

THEO VAN GOGH;

Valse familie!

INLEIDING

Toen ik als uitgever hoorde van het Verinorm onderzoek bij het, verderop hier te noemen TITA, ook bekend als Toneelclub Rommeldam, huizend aan het Leidse Plein. Dat het doel van research was, na meldingen van grensoverschrijdend gedrag, en zelfs ongewenst gedrag, herstellen van een gezonde en veilige werksfeer. Te weten na vertrek van hem, die hier verder wordt aangeduid als 'Ivanhoe'. Plots me een manuscript herinnerend. Toen had ik maar een reactie en impuls. Dat moest op een faliekant misverstand berusten. Dat kon niet waar zijn. Zij het op verhuiskarton, bierviltjes, muziek notatie vellen, achterkant van flyers om een glazenwasserij aan te prijzen, zak van een visboer. Kreeg zo de bijeen geraapte memoires van Hans Koppelstok toegezonden. Sublieme stijl. Begreep dan ook niet, dat de hoofdredactrice van de Bezige Bij van publicatie afzag. Raakte me stilaan meer en meer. En ik raakte overtuigd. We moeten er bij stilstaan. Ernstiger dan de Ernst van Oscar Wilde dienen we ons af te vragen; is in de Bühnesector of podiumkunsten wel een spoor van werksfeer te bekennen—laat staan prettig? Opgevat door

Koppelstok; zeer dubieus wereldje dat letterlijk elke avond, behalve zondag, zacht met fluwelen doeken de eigen schande bedekt.

Helaas was het bij onze Uitgeverij, dat op een maandagnacht omstreeks halfdrie de werkster, per abuis Hans Koppelstok's onbetaalbare notities voor rommel aanzag en ze kukelde het hele manuscript in onze, kort in paniek rakend, machinale verwerker van paperassen. Het werd diarree. Maar we lieten het er niet bij zitten. Koppelstok woont in een kotter, overgenomen van zeezeiler, antiekhandelaar en derde plan acteur Johnny Carson, die na zijn vertrek bij toneelgroep Zaal (waar zijn collega Christopher Lloyd al eens, bij een eerste lezing en wegens onmin met Joods toneel sekteleider Leonard Cohen pardoos uit een raam stapte); maar met zijn kotter Johnny Carson, naar eigen zeggen volgens Koppelstok, warm een meidag onderdeks in de weer met een dopsleutel, roestig reeds zijn steven midden op de Afsluitdijk ramde. Aldaar was het, wil zeggen in sindsdien de scheve kajuit, dat we het verloren script van Hans trachtten te reconstrueren. Als volgt.

De Uitgever

HOOFDSTUK 1

‘THE ACTOR, WHO WITH
HIS FEAR IS PUT BESIDE
HIS PART’

Uitgever; Je start graag met je eerste verkrachting

Koppelstok: Het was niet een hele dikke verkrachting waar ik het over wil hebben, maar geeft juist goed aan, de fantastische en warme collegiale sfeer die de edele klassieke en ondergewaardeerde kunst zo kenmerkt in Nederland of de Benelux. En top down—

Wat bedoel je met top down

K: Mijn ouders noemden dat in de jaren vijftig het Gooise matras. Dat wil zeggen, dat het seksueel geweld zowel top-down, dus regisseurs, of castingbureau beunhazen, die zich vergrijpen aan jongens en meiden en hen dan met een rol belonen, dan wel omgekeerd, zogenaamd aanstormend hysterisch talent, zelf tot halve verkrachting overgaat, om aan een rol te komen

Vice versa

K: Zeg dat wel

Wat gebeurde er?

K: Ik was nog nauwelijks van de theaterschool en gediplomeerd geworden, God mag weten waarin, en het begon al op die opleiding. Om precies te zijn, we gingen als eerste klas in maar liefst 150 jaar toneelschool in psychotherapie. Er werd niet gepest. Er was helemaal geen sprake van, zo mijn klasgenote en top actrice nu Dorothy Parker, het noemde Siciliaanse 'wraakacties'. Totaal niet. Want er was niemand om te treiteren, noch te vernederen; spijbelen liep op tot 90% bij het eerste uur van het lesrooster elke dag (9 uur). Omdat nu de propedeuse voorbij was, dwang en angstcultuur ontbrak om theaterschool scholieren tot lesbezoek aan te zetten. Behalve mezelf en ik deed het puur om te pesten en te zuigen. Terwijl al mijn, heus nodig hun nachtrust behoevend, nog slapende medeleerlingen in bed lagen. Ongekamd haar. Lauwe koffie. Blauw trainingspak. Keurig present en aanwezig was ik dat eerste uur. Elke werkdag. Ik leerde als enige in de klas, beter zwaardvechten en schermen dan Rutger Hauer (de echte)

Zette dat geen kwaad bloed?

K: Nee, alleen ik pestte, maar dat moet in een bepaalde context worden gezien. Ik bedoel,

ben dat zelf sociaal zo gaan zien. Je kunt je voorstellen, dat als je gestudeerd hebt voor je bedacht, en je werd afgeraden door de hele familie, af te zakken tot toneelspel. Zelfs film acteren was laakbaar (terecht, zal blijken). Je uit Bloemendaal komt zoals ik. Je uit goed Aerdenhout hout bent gesneden en telg van een geslacht en uit hoofde daarvan behoorde tot blauwe blazers dragend korpsballen, dan heb je een probleem. Qua werksfeer. Dan ben je namelijk in de watten gelegd en kan je weinig anders dan afzeiken. Wat niet slechts diepgaand met toneelspelen te maken heeft, maar het feitelijk is. Ik dacht dan ook het ver te gaan schoppen. Dat was ook zo. Dat ging lange tijd goed. Maar nu moet op de planken en in de kleedhokken en in de schmink kamers een veilige atmosfeer gaan heersen

Maar je hebt meer carrière gemaakt dan de rest

K: Mager. Acht, van oorspronkelijk zelfs elf klasgenoten. Drie toneelspelers na het propedeutisch jaar vielen af. Naar de norm van destijds waren ze teveel een ei om op toneel te kunnen bestaan avond aan avond—waarvan berucht Hollywood fenomeen en vrouwen mishandelend Marlon Brando (de echte) zei, dat hij dat haatte steeds weer dezelfde emoties op

Broadway te moeten ophoesten en, heus waar, hij liet in 1951 bij een voorbereidende warming-up of avond bokstraining zich in elkaar slaan, om niet op te hoeven die avond, de volgende avond en alle avonden van *Streetcar Named Desire*—kortom gepeperd pestend performen, wat weer nodig is mal genoeg, om sociaal educatief, wat Nietzsche gekscherend noemde 'stichtelijk', in de schouwburg bezig te kunnen zijn

Vind je?

K: Vergeet niet dat sinds, waarvan niemand precies weet wat het is, maar wel zegt het te weten, echter op niks af wat gist, maar *The Method* acteer methode kwam opzetten en alles, echt alles, werkelijk het miniemste gebaar [Koppelstok steekt een middelvinger op] bij kabaal en ophef maken op het toneel—hoewel schorre keel actrice Ava Gardner in 'Who's afraid of Virginia Woolf' in 1964, al haar tegenspeler trakteerde op een dikke groene rochel—ECHT ineens moest alles wezen. Levensecht. Dus hysterie op de bühne, desnoods bij een musical, goed geloofwaardig diende het allemaal zijn! Ga d'r met je goeie gedrag maar aan staan. Hoofd toneelschool meneer Stressberg zei; 'Echt, echt, echt.'

Klasgenootje Dorothy Parker, genietend van enkele borden koosjere kalkoensoep, riep laatst; 'Toneel haalde bij jouw Koppelstok, gewoon als mens, het allerslechtste naar boven.'

Wat klopte. Het ging mij voor de wind. Voor de volledigheid en een goed beeld nog even van gemeenlijk misselijk makend mieren van acteurs tegen mekaar, wat die drie stakkers dus niet konden; wie waren na de propedeuse die sympathieke en menslievende afvallers en verschoppelingen. Ten eerste een autistische jongen die voortdurend in zijn eigen hand beet. Terwijl bij toneel je beter in de hand van een ander bijt; een sprietig meisje dat vanuit het dagpaviljoen van de Valerius Kliniek voor de derde maal het eerste jaar mocht proberen, vanwege haar krankzinnig gemeen zijn (voornamelijk tegen zichzelf). En het was na een paar maanden bij een theoretische les over Brecht en rotte vis in het stuk Mann ist Mann, uit het niets ze tegen docerend een lange dramaturge zei; 'Je bent zelf een rotte vis'. En die derde was een mollig meisje uit Maastricht steeds met bruin lederen rijlaarzen aan en dacht de evaluaties te halen met knielen en andere vormen van hoffelijk wezen. Vergeet het. Want het is waar, dat zei, genietend van een koosjer maal filet américaine met frites en fricandeau, mijn klasgenote en top actrice Dorothy Parker

weer; 'Elke vrouwenrol is treurig genoeg terug te brengen, tot verpleegster ofwel een hoer'

Heus?

K: Meestal een hoer

Werden die drie niet gepest?

K: Alle drie werden nooit achter hun rug bespot. Gehoond. Beschimpt. Uitgelachen. Alleen door mij. Ik kom immers uit een gefortuneerd milieu. Het is typerend voor de hele branche. Jarenlang heb ik de vrees moeten omarmen, jaar in jaar uit leefde ik met de angst en bekende dat alleen aan mijn vriend en enige andere mannelijke klasgenoot, te weten de handige Harry Dean Stanton, dat ik me zo makkelijk op de planken handhaven kon, omdat ik de enige vilein formulerende rijkwaard zoon was. Terwijl technisch stelde ik niks voor. Al won ik, toen de werksfeer nog gewoon verrot was, wat hij al eeuwen was, prijzen. Immers men noemde treiteren ooit talent en sprak van een gave

Geef eens een voorbeeld